

ljudstvo in nemško državo na političnem, gospodarskem in socialnem polju! V svoji številki z dne 12. februarja posvečuje ta list Hitlerju nezmanjšano pozornost ter ustvarja neko čudovito in pomenljivo zvezo med letošnjo petdesetletnico smrti nemškega skladate-

lja Riharda Wagner in povzdigom Ad. Hitlerja. Dne 19. februarja pa si dovoljuje celjski nemški list pripombo, da je pisanje slovenskih listov o Hitlerju sovražno in bornirano (bedasto). Do take zanositosti in prezirnosti že prekipujejo nemškonacionalna čuvstva!

ne more obstojati noben kulturni narod.

Zopet poskus atentata na Roosevelta. Kakor poročajo iz Washingtona, so na tamošnjem poštnem uradu odkrili zavoj, naslovljen na Roosevelta. V zavoju je bila bomba. Zavoj je bil oddan na pošto v Wavertonu v državi Newjorku. Bomba bi bila morala eksplodirati ob najmanjšem dotiku. Če bi Roosevelt to pošiljko odprl, bi ga gotovo ubilo. Dognava se, da so aretirali pet ljudi pod sumnjo, da so napisali pismo, v katerem obžalujejo, da se atentat na Roosevelta ni posrečil. Aretiranci so izjavili, da so pismo napisali za šalo, na kar so jih izpustili.

Japonska obsojena ter začela z ofenzivo. V petek, 24. februarja, je bila v Ženevi izredna skupščina Zveze narodov, na kateri se je razpravljalo o poročilu odbora dvanajstoročice. Kitajski delegat je izjavil, da bo glasoval za poročilo, japonski delegat pa ga je pobijal ter zahteval, da se odkloni. Za poročilo, ki obsoja postopanje Japonske, je glasovalo 42 delegatov, proti pa samo japonski, dočim se je zastopnik Sima vzdržal glasovanja. Nato je japonska delegacija zapustila skupščinsko dvorano. Dočim je Japonska po svojih zastopnikih v Zvezi narodov v Ženevi zagotavljala svet o svojem miroljubju, pa je po svojih vojakih začela ofenzivo proti Džeholu na celi fronti. Po tridnevnem obstreljevanju je zavzelo 30 tisoč japonskih in 10.000 mandžurskih vojakov obmejno mesto Čaojang. Tudi vrhove v okolici mesta Pejpio so japonske čete zavzele. Pri Nanlingu pa so Kitajci odbili japonski napad.

V NAŠI DRŽAVI

Razpust Prosvetne zveze. V četrtek, 23. februarja, je bil dostavljen g. dr. J. Hohnjecu, predsedniku Prosvetne zveze v Mariboru, naslednji odlok kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani z dne 17. februarja 1933 II/2 No. 927/1: »Prosvetno zvezo v Mariboru, katere prvotna pravila je odobril bivši veliki župan mariborske oblasti z odlokom z dne 5. maja 1924, št. 5023, razpuščam na podstavi § 11 zakona o društvih, shodih in posvetih, ker se je kot nepolitično društvo udejstvovala po svojih včlanjenih društvih tudi politično in strankarsko-politično ter s tem prekoračila svoj statutarni delokrog ter ravnala tudi zoper državni red. Iz istih razlogov se s tem razpuščajo vsa v naslovni Prosvetni zvezi včlanjena in obenem z dekretom obveščena društva. Ban: dr. Marušič l.r.«

Banovinski svet dravske banovine v Ljubljani je pretresal proračun dravske banovine. V soboto je imel zaključno sejo.

Volilni zakon in občinski zakon. Senat v Beogradu je na svoji seji 23. februarja sprejel zakon o volitvah v narodno skupščino. Narodna skupščina pa je na svoji seji istega dne končno veljavno sprejela občinski zakon, ki je bil nato predložen senatu.

Pred sodiščem o zaščiti države v Beogradu se vrši razprava proti bivšima poslancema Brodarju in Streinu, županiku Škrbecu in drugim. Skupno je obtoženih 12 oseb.

Narodna skupščina v Beogradu je 24. februarja sprejela novi društveni in zborovalni zakon.

Umrli Nastas Petrovič. Pred tednom dni je umrl v Beogradu Nastas Petrovič, eden najbolj borbenih politikov predvojnje Srbije. Kot pristaš svobode in demokracije se je boril v vrstah nekdanje radikalne stranke. Vlada pod dinastijo Obrenovičev ga je odpustila iz državne službe ter ga dala zapreti. Postal je poslanec ter ostal do leta 1925. V Davidovič-Koroščevi vladi leta 1924 je bil notranji minister. Bil je pristaš iskrenega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci. Pogreb se je vršil v Beogradu pretekli četrtek. Radikalni so poslali, kakor poročajo iz Beograda zagrebška »Hrvatska Straža«, venec z rdečim trakom z napisom: »Nastasu Petroviču Radikalna narodna stranka«.

V DRUGIH DRŽAVAH

Hirtenberška afera še ni končana. O tej zadevi, o kateri razpravljamo v uvodniku, je izdalo stalno tajništvo male antante v Ženevi to-le obvestilo:

»Glede na vesti o zadevi s tihotapstvom orožja v Hirtenbergu, ki so se razširile po razpravah v spodnji zbornici in v zunanjem odboru avstrijske poslanske zbornice, po katerih bi se dalo misliti, da je ta zadeva že zaključena, ugotavlja tajništvo stalnega sveta male antante v Ženevi, da hirtenberška zadeva še ni zaključena, čeprav se nahaja na potu zadovoljive ureditve. Vlade držav male antante pričakujejo uradnega obvestila francoske in britanske vlade glede sklepnih predlogov za ureditev te zadeve; šele tedaj bodo države male antante odločile, ali bodo stvar izročile svetu Društva narodov ali ne.« Da je previdnost male antante popolnoma na mestu, dokazuje vest, ki je prišla iz Dunaja preko časnikov, o čudnem predlogu glavnega direktorja zveznih železnic dr. ing. Seefehlnerja. Ta je namreč predlagal voditelju železničarskih strokovnih organizacij, socialno-demokratskemu narodnemu svetniku Königu, da podari strokovni organizaciji 150.000 šilingov, če dovoli, da se v hirtenberški municijski tovarni ležeče orožje prepelje na Madžarsko. Železničarji naj pomagajo, da bi vagoni, naloženi s puškami in strojnimi puškami, mogli potovati na Madžarsko pod znanombo: »prazni vagoni«, dočim naj bi istočasno res prazni vagoni z znanombo »tovor orožje« potovali v Italijo. Tako bi se prevarale velesile in mala antanta, da je Avstrija orožje povrnila Italiji, dočim bi v resnici odšlo na Madžarsko. Ko je zvezni kancler dr. Dollfuss za to zvedel, je poklical k sebi dr. Seefehlnerja, ki dejstva ni mogel več tajiti, ker se je stvar nedvomno že začela. Dr. Seefehlner je bil takoj odpuščen kot generalni direktor zveznih železnic.

V Nemčiji se bije ostra volilna bitka. Ni to samo bitka z besedami, marveč tudi z batinami, revolverji in s kamenjem. Značilno je za hitlerjevce, da je bilo v 4 tednih, odkar je Hitler na vladi, ubitih 62 oseb, po veliki večini iz Hitlerju nasprotnih strank. Opozicijskim strankam državna oblast ne daje potrebnega varstva. V mestu Dortmundu je novoimenovani policijski ravnatelj Schöpman, Hitlerjev pristaš, izjavil, da so marksisti (socialisti in komunisti) državljani druge vrste in zato ne bodo uživali policijskega varstva. Socialistični listi pišejo zelo zmerno ter objavljajo samo kratke proteste in pohlevne agitacijske članke. Odločno borbo pa vodi katoliški centrum. Predsednik württenberške vlade dr. Bolz ni dovolil, da bi se po tamošnjih šolah čital Hitlerjev proglas. Centrumski voditelji, osobito prejšnji kancler dr. Brüning, imajo po volilnih shodih, kolikor so dovoljeni, prav energične govore. Bavarski ministrski predsednik dr. Held je zahteval na nekem shodu svobodo tiska, ker brez te svobode

Katolicizem v Afriki. Poročali smo že večkrat o velikih uspehih katoliških misijonov v Afriki. Danes bomo omenili prospeh teh misijonov v pokrajini Urundi in v misijonski postaji Marianhil. Urunda je pokrajina v srednji Afriki, nekdanj je pripadala nemški koloniji (nemška vzhodna Afrika), po svetovni vojni pa je prišla pod oblast Belgije, ki vlada v srednje-afriškem Kongu. Po 10 letih požrtvovalnega misijonskega dela je v tej pokrajini, koje ozemlje dosega polovico ozemlja naše države, 36 duhovnikov misijonarjev in 38 domačih duhovnikov in 9 bratov pomočnikov, l. 1922 pa je bilo tamkaj samo 15 duhovnikov in 3 brati pomočniki. Šol je 335, katehistov 448. Pet katoliških ženskih redov vodi sirotišča s 4000 sirot. Šole obiskuje 51.122 otrok črnskih staršev. L. 1922 je bilo v Urundi 14.000 katoličanov, sedaj jih je 84 tisoč. Samih poglavarjev črnskih rodov je bilo krščenih 150. Okoli 32.000 domačinov je bilo krščenih na smrtni postelji. Ako bi bilo dovolj misijonskih sil in gmotnih sredstev, bi se katolicizem jako razširil tudi v južnem delu te pokrajine in cela Urunda bi kmalu postala katoliška. Marianhil pa leži v Južni Afriki ter je ustanova trapistovskega reda, in sicer trapistov iz samo-

stana Marija-zvezda v Banjaluki v Bosni. Z neskončnimi napori so menihi zavravali zemljo, osušili močvirja, pripravili oranico, napravili ceste, moste, kleti in hiše, zgradili cerkev in poleg nje poslopja za delavnice. Kmalu so v te delavnice tudi vstopili domačini črnici ter so tamkaj delali kot pomočniki ali kot vajenci. Angleška kolonialna vlada se je kar čudila, ko je videla lepe uspehe, ki so jih dosegli beli menihi pri črnih, katere so dotlej smatrali kot nedostopne za izobrazbo in omiko. Trapisti so se pobrigali za to, da so črnici dobili zemljo, se tamkaj naselili, zgradili hišice ter ustvarili prave vasi, katere so postale temeljne celice za misijonsko organizacijo. Središče te organizacije je samostan v Marianhlu, ki mu je podrejenih 38 zunanjih postaj, 140 misijskih stanic in 240 katehistskih mest. V 140 cerkvah se redno opravlja služba božja. Celotno misijsko področje Marianhla je prostorno jako razsežno, v njem deluje 90 patrov, 170 bratov in 400 misijskih sester med 6 različnimi ljudskimi in jezičnimi plemeni. Lani je bilo krščenih 5000 črncev, v prejšnjih letih pa 100.000. Trapisti so ustanovili ter vzdržujejo ljudske, poljedelske, obrtniške in industrijske šole, ki širijo med črnici prosveto in kulturo. Največ črncev-učiteljev se je izobrazilo v marianhlskih učiteljskih, za črnske bogoslovce pa je ustanovljeno posebno semenišče. Marianhlski misijonarji so nosilci vere in kulture.

Frančiškanski red. Prva številka 1933 frančiškanskega uradnega lista prinaša poročilo o članstvu reda sv. Frančiška in porazdelitvi tega članstva na razne dele sveta. V objavljenih številkah niso vključeni minoriti ter kapucini, ki so samostojni deli velike redovniške družine sv. Frančiška. V letu 1932 je število članov frančiškanskega reda poraslo za 866 oseb (l. 1931 za 677). Vseh članov je 22.870, ki živijo v 1973 samostanih, porazdeljenih na 104 province, odnosno komisarijate. Patrov duhovnikov je 10.257 (l. 1931. 9874), klerikov 4311 (4166), klerikov-novincev 1156 (1029), bratov lajikov 4869 (4581), lajikov-novincev 354 (348) in 1923 (1764) bratov terciarjev. V sersafskih kolegijah se pripravlja 8622 (8115) učencev na vstop v red. Na čelu vsega reda stoji generalni minister p. Bonaventura Marrani, ki bo na letošnjem generalnem kapitlju o Binkošti dobil novega naslednika. Najmočnejša provinca je nizozemska z 1015 člani. Redu pripada 11 nadškofov, 38 škofov, med njimi dva apostolska delegata (1 v Siriji in 1 v Indokini), 1 apostolski nuncij (v Dublinu na Irskem), 15 diecezanskih škofov, 23 apostolskih vikarjev, 6 apostolskih administratorjev in 2 prelata, 8 apostolskih prefektov in 5 samostojnih misijonskih predstojnikov. Kar se tiče klarisij (2. reda sv. Frančiška), jih je 12.324, katere živijo v 612 samostanih. V 25 moških naselbinah samostanskega 3. reda živi 1314 bratov in v 395 ženskih naselbinah samostanskega ženskega reda 83.699 sester. Število svetnih terciarjev, podrejenih frančiškanskemu redu, znaša 1.962.184 oseb.

Delovanje jezuitov. Jezuiti razvijajo povsod, kjer jim je dana svoboda ter možnost, prav plodonosno delovanje ne samo v dušeskrbju, marveč tudi na polju znanosti in osebno na polju mladinske vzgoje. V dokaz nam služijo Zedinjene države Severne Amerike, ki niti iz daleka ne mislijo na to, da bi jezuite izgnale z državega ozemlja, — marveč jim dovoljujejo popolno svobodo udejstvovanja. Plodonosno delovanje jezuitov, koristno za ljudstvo in za državo, priznavajo ne samo katoličani, temveč tudi protestantje in državne oblasti. Leta 1840. so imeli jezuiti v Zedinjenih državah samo 6 šol, sedaj pa imajo že 36 visokih šol in veliko število srednjih in drugih šol. Na teh jezuitskih visokih šolah je bilo l. 1880. 3000 dijakov, sedaj pa jih je 14.233. Kako razširjen je jezuitski red v Zedinjenih državah, ki gotovo spadajo med najkulturnejše države na svetu, se vidi iz tega, da imajo jezuiti tamkaj pet provinc, v katerih deluje 4229 jezuitov. Glavni njihov cilj je vzgoja katoliškega razumnštva na visokih šolah.

Naša zemlja.

Srečen tisti, ki vate v polno zajema. Kako skladen je ritem tvojega tisočletnega mučeništva in trpljenja! Vsa tragika tvojega sladkega imena se preliva skozi biserne čaše grenkobe, da v nihajočem se življenju med lučjo in

temo oplaja duha za velika dela tvojih zvestih sinov. Kakor bratje Makabejci smo zate in s Teboj, ti velika mati slovenska. Ko bi tulil od bolečine kot preganjana zver, v tvojem naročju, o mila mati slovenska, našel bi zdravila svoji rani, zakaj na tvojih grudih raste triglavski rožja življenja! Ob ubranih zvokih silnih, hrumečih slapov in ob žuborenju studenčkov se napaja duša za veliko, nikoli izpeto pesem svete domovinske ljubezni.

In tam od Gospe Svete so nam bratje prinesli novega olja naši večni luči. Bratje, hvala Vam za ta neprecenljivi dar, ki je prigostolel iz Vaših src v naša srca.

Ne glejte slabičev med nami! Kadar je vretje največje, se ves kalež in vsa nesnaga dvigne na površje, da izčisti sok domače trte, ki z neusahljivimi koreninami prepleta to sveto našo slovensko zemljo.

Vaša pesem, bratje, je odjeknila ne le med plesnobo kruhoborstva in pajčevino predsodkov, marveč tudi v poslednjo gorsko vasico našega zdravega slovenskega trpina, ki budno čuva naše jezikovne zaklade in vero katoliško.

V našem ljudstvu, bratje, ni mevžaste solzavosti. V trdem boju za vsakdanji kruh so ojeklenele grudi in peta ponovno kreše ogenj v kremenu naših skalnih orjakov.

Bodi zahvaljen, večni Bog, da smo Slovenci taki, kakršni smo, in ker smo — ostanemo! Franc Radešček.

Duhovniške vesti. G. Franc Satler, kaplan pri Sv. Juriju ob Ščavnici, je s 1. marcem nastopil mesto župnika na Gomilskem v Savinjski dolini. Za kaplana k Sv. Juriju ob Ščavnici je imenovan g. Rudolf Vahčič, kaplan v Rušah.

Umrli primarij dr. Ferdo Kunej. V Slovenjgradcu je v soboto, 25. februarja, nenadoma umrl g. dr. Ferdo Kunej, zdravnik in bivši primarij tamošnje bolnišnice, rojen l. 1877 v Oplotnici. Bil je izboren in človekoljuben zdravnik in splošno priljubljen. Mir njegovi duši, žalujočim naše sožalje!

Bolnica v Mariboru. Banska uprava v Ljubljani je razpisala dobavo živil in drugih hišnih potrebščin splošne bolnice in banovinskega Dečjega doma v Mariboru za dobo od 1. aprila 1933 do 31. marca 1934. Splošni dobavni pogoji in podrobna določila za posamezne vrste živil in potrebščin so interesantom na razpolago pri upravi splošne bolnice v Mariboru, proti plačilu stroškov za naložitev istih.

Priziv državnega pravdnika prinesel obsodbo. Lani smo natanko poročali o oprostitvi 70letnega posestnika Janeza Vogrinca iz Stanetinev. Starček je bil dne 13. septembra 1932 od mariborskega senata oproščen, ker je poletil ubil v spanju s sekuro svojega čisto podivjanega sina, 37letnega Janeza, ki je bil prava šiba božja in bog-nasvaruj za dom in okolico. Radi opro-

stitve se je pritožil državni pravdnik. Zagrebški stol sedmorige je zavrnil oprostitev ter prisodil staremu Vogrinu 1 leto robije za utemeljitvijo, da v času dejanja ni zanj obstojala neposredna življenjska nevarnost, ki opravičuje pred oblastjo uboj iz silobrana.

Tudi pobeg preko severne meje je bil brez uspeha. Po Mariboru je zagrešila več vlomov ter tatvin troperesne deteljica: Marija Vogrin, Vidovič ter avstrijski državljani Josip Fekonja, Vogrinovo in Vidoviča je spravila mariborska policija na varno, Fekonji se je posrečil pobeg v Avstrijo. V Gradcu ga je doletela na podlagi tiralice aretacija. Zaslišanje je dognalo, da sta začela z dobičkanosnimi vlemi Vogrinova in Fekonja že v Gradcu. Ko so jima postala tamkaj tla prevročna, sta se zatekla v Maribor, kjer sta stanovala in živela kot zakonski par, a sta vršila v resnici drzne in več tisočakov obsega-joče vlome. Fekonjo bo sodilo graško sodišče.

Zopet zagoneten zločin pri Slovenski Bistrici. 65letni prevžitkar Simon Žnidar iz Jelševca in njegova omožena hčerka sta se vračala domov iz Slov. Bistrice, kamor so ju bili klicali razni opravki. Ko sta bila iz mesta, je opazila hči, da jima sledi neznanec. Nadaljevala sta pot preko travnikov, železniške proge in prišla do potoka. Tukaj pa je bil tolovaj že prav blizu, pograbil je kamen in ga pognal starcu z vso močjo od zadej v glavo. Žnidar se je takoj zgrudil nezavesten, hčerka pa je hotela očetu pomagati, a jo je napadalec vrgel na tla, jo obdeloval s pedkovanjem žolji in jo skotal v po-